KAUPPAKAMARI

LAUSUNTO
19.10.2020

Eduskunnan verojaosto

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LISTAAMATTOMIEN OSAKEYHTIÖIDEN HENKILÖSTÖANTIEN VEROTUSTA KOSKEVAKSI SÄÄNTELYKSI (HE 73/2020 VP)

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt Keskuskauppakamarilta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä HE 73/2020 vp listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verotusta koskevaksi sääntelyksi. Esityksessä ehdotetaan tuloverolakiin lisättäväksi säännökset listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantia koskien. Tavoitteena on edistää listaamattomien yhtiöiden mahdollisuuksia sitouttaa henkilöstöään sekä selkiyttää osakkeen arvostamiseen liittyviä haasteita henkilöstöanneissa.

Lausun Keskuskauppakamarin asiantuntijana kunnioittavasti asiassa seuraavaa.

Hallituksen esityksen mukaan verovelvollisen merkitessä osakeannissa työnantajanaan toimivan listaamattoman osakeyhtiön osakkeita veronalaista ansiotuloa muodostuisi vain siltä osin kuin merkintähinta alittaisi varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain mukaisesti yhtiön osakkeelle lasketun yhtiön nettovarallisuuteen perustuvan matemaattisen arvon.

Ehdotettua osakkeiden arvostustapaa voidaan pitää selkeänä ja yksinkertaisena, ja se vähentää listaamattoman yhtiön osakkeiden arvonmääritykseen liittyvää tulkinnanvaraisuutta. Ehdotus on sen vuoksi perusteltu, vaikka osakkeiden arvostaminen matemaattiseen arvoon johtaa siihen, että työntekijän saaman veroedun määrä riippuu työnantajayhtiön taserakenteesta.

Esityksen mukaisessa osakeannissa työntekijälle voitaisiin antaa vain *työnantajayhtiön* osakkeita. Esitys poikkeaa henkilöstöantien verotusta koskevasta tuloverolain 66 §:n 1 momentista, jota sovelletaan myös sellaiseen henkilöstöantiin, jossa työntekijä merkitsee työnantajana toimivan yhtiön konsernin emoyhtiön osakkeita. Vaatimus saattaisi rajata konsernien tytäryhtiöissä työskentelevän henkilöstön käytännössä sääntelyn ulkopuolelle, sillä tytäryhtiön osakkeiden antaminen henkilöstölle monimutkaistaisi konsernien omistusrakenteita seuraavin seurauksin:

- Henkilöstön osakeomistus tytäryhtiöissä voisi johtaa siihen, ettei konserniyhtiöiden välillä vallitsisi enää konserniavustuksen antamiseen vaadittua 90 %:n omistusosuutta. Vaikka omistusoikeus täyttyisikin, konserniavustuksen antamiseen voisi liittyä vähemmistöosakkaiden näkökulmasta yhtiöoikeudellisia ongelmia.
- Henkilöstön osakeomistus tytäryhtiöissä voisi johtaa hankaliin tilanteisiin konserninsisäisissä järjestelyissä, joissa toimintoja ja työntekijöitä siirrettäisiin yhdestä juridisesta yksiköstä toiseen, ja työntekijöiden työsuhde omistettuun yhtiöön katkeaisi, vaikka työskentely konsernissa jatkuisi.

- Eri konserniyhtiöiden taserakenne saattaa vaihdella merkittävästi, mikä johtaisi vaihteluun konserniyhtiöissä työskentelevän henkilöstön saaman veroedun määrässä kunkin yhtiön taserakenteesta riippuen.

Hallituksen esityksen mukaan vaatimuksella turvattaisiin veropohjaa. Suomen verojärjestelmään kuuluvan erillisyhtiöperiaatteen kannalta olisi kuitenkin poikkeuksellista, että työnantajayhtiön kuuluminen konserniin voisi estää henkilöstön pääsemisen edullisemman verosääntelyn piiriin henkilöstöannin yhteydessä.

Esitän, että ehdotettua tuloverolain 66 a §:n säännöksen 1 momentin ensimmäistä virkettä muutettaisiin seuraavasti:

Verovelvollisen merkitessä työsuhteeseen perustuvassa osakeannissa ~~työnantajanaan toimivan~~ muun osakeyhtiön kuin 33 a §:ssä tarkoitetun julkisesti noteeratun osakeyhtiön osakkeita veronalaista ansiotuloa muodostuu vain siltä osin kuin merkintähinta alittaa ennen osakeannin merkintäajan alkamista viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen perusteella varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 9 §:n mukaisesti yhtiön osakkeelle lasketun matemaattisen arvon.

Muilta osin esityksessä tehdyt rajaukset sääntelyn soveltamisalaan vaikuttavat perustelluilta.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Emmiliina Kujanpää
Johtava veroasiantuntija